

A ROMÁNIAI MAGYAR NYELVŰ KÖNYVKIADÁS. MAGYAR NYELVŰ KÖNYVKIADÓK ROMÁNIÁBAN

Romániában a Román Nemzeti Könyvtár ISBN irodája jegyzi a kiadókat és nyilvántartja ezek publikációs tevékenységét.

A Román Nemzeti Könyvtár ISBN irodájának a nyilvántartásai szerint 1990-2017/18 között legkevesebb 7715 magyar könyvcím jelent meg Romániában. Az adatbázis kapcsán azonban fontos elmondanunk, hogy:

- az ISBN szám nélküli magánkiadványokat nem tartalmazza, csak az ISBN számmal rendelkező címeket,
- csak a kiadók által igényelt ISBN számokhoz rendelt címeket tartalmazza, a szerzőként igényelt ISBN számokat (vagyis kiadó nélkül jegyzett címeket) nem foglalja magában.
- a nyilvántartás nem teljes, néhány közismert magyar nyelvű, azóta megszűnt/átalakult kiadóra vonatkozó adatok hiányoznak.

A hivatalos nyilvántartás szerint 1990 óta 204 romániai jegyzett kiadó publikált ISBN kóddal ellátott magyar nyelvű könyveket.

Munkánk kiindulópontját ez, az Irodától kapott adatbázis képezte, ez azonban kiegészült néhány olyan kiadóval is (12 esetben), amelyek nem szerepeltek a könyvtári adatbázisban, viszont könyvkiadási támogatásban részesültek az elemzett periódusban (Nemzeti Kulturális Alap, valamint Communitas Alapítvány támogatásában), és magyar kiadványokat rendszerint megjelentetnek.

MAGYARUL PUBLIKÁLÓ KIADÓK. MAGYAR KIADÓK.

A kutatásunk során a magyarul publikáló kiadókat írtuk össze. „Magyarul publikáló kiadóként” azokat a kiadókat értjük, amelyek a legutóbbi öt évben magyar nyelven jelentettek meg legalább egy könyvet.

Összesen 107 ilyen jellegű kiadót azonosítottunk be. Ebből:

- 66 kiadó kizárólag magyar, vagy túlnyomórészt magyar nyelvű könyveket publikált
- 19 kiadó – habár jelentős számban publikált magyar nyelvű könyveket az elmúlt években, alapvetően román könyvek kiadásával foglalkozik,
- 22 kiadó csak nagyon ritkán, alkalmászerűen jelentetett meg magyar nyelvű publikációkat, mivel fő profilja a román könyvek kiadása.

Beazonosítottunk ezeken kívül

- 24 olyan kiadót, amely kizárólag magyar nyelven publikált, vagy legalábbis viszonylag nagyszámú magyar nyelvű könyvet jelentetett meg, de az utóbbi öt évben egy magyar nyelvű könyvcím megjelenése sem köthető a nevükhöz. Ezeket a kiadókat inaktívnak tekintettük.

Például a Tinivár kiadó a vizsgált periódusban 101 jegyzett magyar nyelvű könyvet publikált, de az utóbbi 5 év vonatkozásában nem találtunk egyetlen, a kiadó által jegyzett magyar könyvcímet sem

- 97, alapvetően román nyelvű kiadót, amely alkalomszerűen, még ha nagy számban is, de folyamatosság nélkül jelentetett meg még magyar nyelvű kiadványokat

Például a bukaresti székhelyű Burda Kiadó számlájára 6 magyar nyelvű könyv publikációja írható, de ennek a kísérletnek nem volt folyamatossága, nem volt rendszeres.

MAGYAR NYELVŰ KIADÓK TEMATIKUS LEFEDETTSÉG

Ismételten hangsúlyozandó, hogy a kiadó alatt olyan jogi személyiséggel rendelkező szervezetet értünk, amely a Román Nemzeti Könyvtár ISBN irodájánál kiadóként van bejegyezve. Illetve rögzítettünk olyan kiadókat is, amelyek nem szerepelnek ebben az adatbázisban, de romániai magyar kiadóként támogatásban részesültek az utóbbi években.

Annak érdekében, hogy a magyarul publikáló kiadókról valamelyest képet alkossunk, íme, az 1990-2017/18 között legkevesebb 100 magyar könyvcímet publikált kiadók listája

| Név | Cím | Név | Cím |
|---------------------------------|-----|---------------------|-----|
| Editura Didactică și Pedagogică | 685 | Koinónia | 142 |
| Mentor | 573 | F & F International | 129 |
| Editura Corvin | 503 | Kreativ | 124 |
| Pallas-Akadémia | 452 | Editura Casa | 121 |
| Kriterion | 300 | Verbum | 115 |
| Editura Abel | 266 | Viața și sănătate | 112 |
| Stúdium | 231 | Mark House | 111 |
| Presa Universitară Clujeană | 221 | Tinivár | 101 |
| Polis | 189 | Prolog | 100 |
| Scientia | 168 | | |

A legalább 100 magyar címet közölt könyvkiadók (meghatározó piaci szereplők) listáját vizsgálva az összkép eléggé összetett: a felekezeti kötődésű illetve nyomdaipari vállalkozások mellett működő kiadók, a tömegkultúrára, életmódra és szórakozásra szakosított kiadók mellett megtalálhatóak a tankönyv és egyetemi szakkiadók valamint a klasszikus, az ún. magas kultúra termékeit megjelentető kiadók is.

SZERVEZETI HÁTTER

A 107 kiadó, a fenntartó szervezet jogi hátterét illetően a következőképpen oszlik meg:

- 25 – társadalmi szervezet (egyesület, alapítvány, illetve egyházi szervezet)
- 68 – valamilyen gazdasági szervezeti forma
- 8 – helyi vagy megyei önkormányzati fenntartású kiadó
- 6 – állami közigazgatási intézmények részét képző szervezet vagy szervezeti alegység

Habár a kiadók többsége vállalkozásként működik, a legtöbb magyar könyvcímet, mindösszesen 685-öt az állami Editura Didactică și Pedagogică, vagyis a bukaresti székhelyű Tankönyvkiadó jegyezte 1990-2017/18 között.

TERÜLETI MEGOSZLÁS

A magyar jellegű kiadók zöme, 77 a 107-ből, öt erdélyi városban található: Kolozsváron (35), Marosvásárhelyen (11), Sepsiszentgyörgyön (11), Csíkszeredában (10) és Nagyváradon (10).